

Motion

1977/78: 1041

av Rolf Rämgård

med anledning av propositionen 1977/78:65 om vissa organisationsfrågor m. m. rörande försvaret

Med anledning av regeringens proposition om vissa organisationsfrågor m. m. rörande försvaret (prop. 1977/78:65) har föredragande statsrådet pekat på svårigheter att anskaffa mark för vissa artilleriförband.

Propositionen har föregåtts av utredningen om försvarets fredsorganisation, som har föreslagit olika alternativ för artilleriförbanden och deras möjligheter till skjutfältsövningar.

Enligt försvarets fredsorganisationsutredning framhålls bl. a.:

Från regionalpolitisk synpunkt ter det sig tilltalande att i ökad utsträckning belägga etablissemnet i Trängslet och sålunda bereda fler sysselsättningsfall i Älvdalens kommun. Vi räknar med att antalet helårsanställda vid etablissemnet skulle behöva ökas från 50 till ca 200 om övningsbataljonen förläggs dit under hela utbildningstiden. Samtidigt skulle behovet av deltidstjänstgörande och kommenderad personal nedgå. Bl. a. skulle övningsbataljonens befäl stationeras dit i stället för att som nu kommenderas till Älvdalen från andra förband. Det är emellertid tveksamt om ifrågavarande befattningar skulle gå att godtagbart rekrytera med hänsyn till områdets karaktär av glesbygd, svårigheten för förvärsarbetande makar att få arbete etc. Omstationering innebär i förhållande till kommendering också att vissa ekonomiska förmåner bortfaller. Redan nu är det svårt att få befäl till övningsbataljonen.

ArtSS övningsbataljon utbildas enligt alternativ 2 med uttryckning på hösten. Bataljonen är således förlagd till Älvdalen under sommarmånaderna. Skulle vistelsen i Älvdalen sträckas ut till att omfatta också vintern måste de värnpliktiga genomgå första grundläggande utbildning i ett olämpligt klimat här för. Utbildningsresultatet blir sämre för dessa värnpliktiga.

ArtSS måste åläggas ökat ansvar för de krigsförband som övningsbataljonen skall utbildas för bl. a. till följd av att bataljonens befäl stationeras vid skolan. Ansvarsförhållanden för dessa förband som är avsedda för skilda delar av landet kompliceras därigenom. Skolan får samtidigt mer karaktären av regemente.

Vid jämförelse mellan alternativen talar militära skäl enligt vår bedömning för alternativ X1 medan alternativ X2 är att föredra från ekonomisk synpunkt. Båda alternativen är emellertid olämpliga som besparingsåtgärder. Regionalpolitiskt är alternativen något olika vilket framgår av följande sammanställning över de ungefärliga direkta sysselsättningseffekterna (antal personår).

Ort	Alternativ X1	Alternativ X2
Kristianstad	75	
Jönköping	-310	-310
Linköping	20	20
Kristinehamn	75	35
Älvdalen		150
Östersund	75	35
Boden	20	20

Vi anser att A 6 bör varakvara i organisationen och att bästa lösningen för att undanröja bristerna i artilleriets utbildningsbetingelser är att förbättra Skillingaryds skjutfält. Om godtagbara utbildningsbetingelser inte kan åstadkommas genom en förbättring av Skillingaryd bör A 6 läggas ner enligt ettdera av alternativen X1 och X2 för att på så sätt skapa gynnsammare förutsättningar för huvuddelen av A 6 utbildning. Alternativen innebär nämligen att artilleriets nuvarande tillgångar på övningsmark utnyttjas bättre samt att berörda förband får en från utbildningssynpunkt lämpligare storlek. Vissa svagheter som alternativen är behäftade med får i så fall accepteras. Särskilda åtgärder måste dock vidtas för att trygga befälstillgången och förbättra vissa värnpliktssociala förhållanden. Vi anser oss inte ha anledning föreslå vilket av alternativen X1 och X2 som i så fall bör väljas.

Avslutningsvis vill vi fästa uppmärksamhet på det förhållandet att av artilleriets skjutfält det endast är Älvdalen som helt motsvarar de egentliga önskemålen. Det finns därför skäl att utnyttja detta fält i större utsträckning än som nu sker. Möjligheterna härtill skulle förbättras genom en utbyggnad och standardhöjning av etablissemetet i Trängslet. Vi anser att detta också vore en framsynt investering med hänsyn till artilleriets utbildningsbetingelser på sikt. Trängslet bör därför byggas ut successivt oavsett vilken fredsorganisation som i övrigt beslutas för artilleriet.

Länsstyrelsen i Kopparbergs län och Älvdalens kommun har i remissytt-rande framhållit:

- Älvdalens kommun har gjort en mycket stor satsning genom att en yta motsvarande mer än 20 % av den tidigare kommunen (8 % av storkommunen) avsattes för militära övningar. Denna satsning bör resultera i ett ökat antal arbetstillfällen.
- Älvdalens skjutfält är landets utan jämförelse största med sina cirka 54 000 ha. Det representerar nästan en tredjedel av chefens för armén totala markinnehav för övningar och stridsskjutningar. Detta markinnehav motsvaras på intet sätt av den nyttjandegrad som nu är aktuell främst vad gäller artilleriförband.
- Det finns uppenbara svårigheter att utvidga andra skjutfält (t. ex. i Skillingaryd). Med ett ökat utnyttjande av Älvdalens skjutfält kan man ev. undvika att utvidga andra fält.
- Skjutfältet medger ytterst goda betingelser för skjutning med stora artilleriförband (bataljon och större) samt för samövning mellan skilda

förbandstyper. Området är snösäkert vilket medger effektiv vinterutbildning.

- e) De av statsmakterna uttalade ambitionerna är att dels använda även försvarets investeringar i lokaliseringspolitiskt syfte, dels att utflyttningen från glesbygden. Älvdalens kommun har förlorat mer än 3 000 invånare sedan 1960 och mer än 1 000 arbetstillfällen. Därför är också denna typ av åtgärder väl motiverad i Älvdalen.

Föredragande statsråd har i propositionen inte tagit upp Trängslet och Älvdalens skjutfält som något alternativ, utan har helt förbigått utredningens synpunkter i propositionen.

Föredraganden pekar på att vissa motsättningar råder mellan skilda intressen inför frågan om framtida utvidgning. Föredraganden vill mot den bakgrunden avvakta försvarets fastighetsnämnds förslag. Om det med anledning av nämndens förslag visar sig att en utvidgning av skjutfältet inte går att genomföra, anser föredraganden att man skall överväga möjligheterna att avlasta Skillingaryds skjutfält genom omlokalisering av artilleriets kadett- och aspirantskola till annat artilleriförband. Av bl. a. utbildningsmässiga och regionalpolitiska skäl bör därvid Östersund vara en alternativ förläggningssort för skolan.

Även om man av olika skäl inte anser sig kunna förlägga en övningsbataljon eller kadett- och aspirantskola till Trängslets skjutfält, bör stor hänsyn tas till den av utredningen uttalade meningen "att Trängslet bör byggas ut oavsett vilken fredsorganisation som i övrigt beslutas".

Förstärkningen vid Trängslets skjutfält bör därför enligt min mening byggas ut så att servicesidan och därmed den fasta personaldelen utökas. Ett arrangemang med fasta artilleripjäser och koncentrationsskjutningar av olika förband skulle också på ett helt annat sätt tillgodose de militära kraven på en artilleriövning.

I och med att försvarets fastighetsnämnd har i uppdrag att utreda markfrågorna för vissa skjutfält bör också Trängslets möjligheter därvid beaktas.

Med hänvisning till det anförda hemställer jag

att riksdagen ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om Älvdalens skjutfält.

Stockholm den 24 januari 1978

ROLF RÄMGÅRD (c)